

Aagjes laatste jaar

Kunstenares Dinie Boogaart uit Nijega schilderde het laatste jaar van haar moeder Aagje Postma. Haar lach, haar ondeugendheid, haar verdriet over het naderende einde. Alleen het sterven van haar moeder schilderde Dinie niet. „Te privé.”

> p.40

Het laatste jaar van Aagje Postma

JANTJEN DE BOER

NIJEGA - Ze schilderde het laatste jaar van haar moeder. Dinie Boogaart: „Het zijn emotionele schilderijen.” Maar dat moet. „Ik wil erin stoppen hoe ik me gevoeld hebt.”

Dinie Boogaart schilderde haar moeder voor de televisie in haar hoekje op de bank. „Dit is doelloos zappen, dit is denken: Ik moet toch wat.” Over een ander werk: „Dit doet me denken aan een gedicht van Vasalis: ‘Het werd, het was, het is gedaan’. Mijn moeder geeft het op. En overgave kan mooi zijn, maar zij was zo levendig. Dit was verdrietig.”

De wereld van haar stoere, ondeugende, onconventionele moeder Aagje Postma die in 2012 stierf, werd steeds kleiner. Aagje fietste tot haar tachtigste, ging trouw naar haar zwemclubje en bracht in haar oude Suzuki „âlde minsken” naar de kerk. Aagje was sterk, maar moest loslaten, en Dinie legde alles vast. De olieverven zijn tot 15 december van vrijdagmiddag tot en met zondagmiddag in haar atelier te zien.

Toen haar moeder last van duizelingen kreeg, stelde Dinie voor om een driewieler te kopen. „Dat was hilarisch. Ze wilde niet, maar eenmaal in de winkel zei ik: Derop.” Aagje zette zich met tegenzin op het zadel en reed een stukje terwijl de verkoper naast haar draafde. Dinie: „Ze viel om. Ik weet bijna zeker dat ze het expres deed. Ze wilde niet gehandicapt zijn.”

Aagje kreeg nog diezelfde dag een lichtgewicht rollator, met een handig vakje voor haar sigaretten. Dinie: „De bank bij het raam zat vol brandgaten, maar daar legde ze kussentjes op.”

Haar moeder hield de moed erin. Toen ze niet meer kon fietsen, liep ze naar de bibliotheek met de rollator. En ze reed met het karretje tot de rand van het zwembad en sprong er dan in.

Maar op een dag vond Dinie haar „prinsheerlijk maffend” op de bank, terwijl er een koekenpan met spekjes op het gas stond te verbranden. De kamer stond blauw, en Aagje wilde de nijs van gevaar weten. „Ze zei: Och bern, do bist hjir dochts op tiid?”

Er kwam een alarm, dat ze aan een ketting om haar hals moest dragen. Aagje hing het aan een spijkertje aan de muur, bij het tegeltje met daarop ‘Het gebed voor mijn kinderen’. Dinie: „Ik zei; als je die knop niet om doet, breng ik je naar het verpleeghuis. Hard ja, maar die harde kop heb ik van haar.”

Aagje wilde thuis blijven. Ze genoot van de bloemen in de tuin, van urenlang kouten aan de keukentafel. Maar op een zondag ging het niet meer. Ze viel te vaak.

Dinie Boogaart: „Er zit emotie in. Maar dat moet ook.” FOTO JILMER POSTMA

‘Laten zien deed eerst zeer, maar de tijd heeft veel verzacht’

Dinie: „De volgende dag kwam de huisarts. Mijn moeder zat in vol ornaat op de bank te kletsen, met een sigaretje erbij. Ze wou er niet aan, en het leek heel wat, tot ik zei: ‘Mem moet even sjen litte, hoe’t mem rint’. Ze kon amper van de bank komen. Ze viel bijna om.”

Het voelde als verraad, zegt Dinie. Twee dagen later bracht ze haar moeder naar verpleeghuis Bertilla in Drachten. „Ze zat als versteend in de auto. Heel aangrijpend.” En in Bertilla heeft Aagje het opgegeven, denkt ze. Na twee weken kreeg ze longontsteking.

„De laatste keer buiten zaten we samen bij de geitjes. Ik hield haar

Aagje Postma, dame met halsketting en sigaret.

hand vast, en ik vroeg of ze nog een sigaretje wilde. Ze knikte verlekkerd, maar na twee trekjes hoefde ze niet meer. Diep tragisch. Eerst houdt het autorijden op, dan het fietsen, dan het lopen en uiteindelijk het praten, waar ze echt heel goed in was.”

Aagje op haar 85-ste verjaardag. „Ik ken niemand die zo kon lachen.”

Aagje stierf thuis. Drie dagen voor het einde zag ze haar tuin terug, haar bloemen, de bank en de tafel waaraan ze altijd zat. Dinie: „We zagen dat ze blij was. Het was alsof ze rustiger werd.”

Het sterven heeft ze niet geschil-

derd. „Te privé.” Maar het laatste jaar van Aagje is wel in olieverf gevangen. Het ging bijna vanzelf, zegt Dinie. „Het was een vorm van verwerken.” En eerst wilde ze de serie niet laten zien. Het deed zeer. „Maar nu kan het. De tijd heeft veel verzacht. Het is een eerbetoon aan mijn moeder.”

Aagje had de expositie „gewel-dich” gevonden. Dinie weet wat ze zou hebben gezegd: „Och bern, dat gewel-dich. Doch my in sigaretsje.”

En dan vertelt ze dat ze haar atelier ‘Sinne’ heeft genoemd, naar haar zonnige moeder. Dinie Boogaart schiet even vol. Ze kijkt naar het kleurige olieverfdoek, dat ook in het serre-atelier staat. De 85-jarige Aagje vlamt oranje, rood op, het hoofd schaterend achterover. Ontroerd: „Ik ken niemand die zo, vanuit alles wat ze in zich had, kon lachen.” De serie die nu te zien is heet ‘Vleugellam geslagen ziel’, zegt ze. Maar och, wat kon Aagje leven. „Dat moet je niet vergeten.”

De expositie van Dinie Boogaart duurt tot en met 15 december, vrijdag tot en met zondag van 13 tot 17 uur. Kommissiewei 21-13, Nijega.